Euroopan unionin
virallinen lehti

FI
L-sarja

2026/792

8.4.2026

NEUVOSTON PÄÄTÖS (EU) 2026/792,

annettu 24 päivänä helmikuuta 2026,

Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välisen laajan sopimuspaketin allekirjoittamisesta Euroopan unionin puolesta niiden kahdenvälisten suhteiden lujittamiseksi, syventämiseksi ja laajentamiseksi sekä Sveitsin valaliiton osallistumista Euroopan unionin avaruusohjelmaviraston toimintaan koskevista ehdoista ja edellytyksistä tehtävän sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 217 artiklan yhdessä sen 218 artiklan 5 kohdan ja 218 artiklan 8 kohdan toisen alakohdan kanssa,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Neuvosto antoi päätöksellä (EU, Euratom) 2024/995 ([1]) komissiolle luvan aloittaa Sveitsin valaliiton, jäljempänä myös ’Sveitsi’, kanssa neuvottelut laajasta sopimuspaketista, joka liittyy kahdenvälisiin suhteisiin Sveitsin kanssa ja koostuu sisämarkkinoihin liittyviä aloja koskevien unionin ja Sveitsin välisten voimassa olevien sopimusten, jäljempänä ’niitä sisämarkkinoihin liittyviä aloja, joihin Sveitsi osallistuu, koskevat sopimukset’, institutionaalisista ja valtiontukimääräyksistä ja tietyistä tarvittavista mukautuksista; kyseiset sopimukset ovat Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton sopimus rautateiden ja maanteiden tavara- ja henkilöliikenteestä ([2]), jäljempänä ’sopimus rautateiden ja maanteiden tavara- ja henkilöliikenteestä’, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton sopimus lentoliikenteestä ([3]), jäljempänä ’sopimus lentoliikenteestä’, Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton sopimus henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta ([4]), jäljempänä ’sopimus henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta’, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton sopimus vaatimustenmukaisuuden arvioinnin vastavuoroisesta tunnustamisesta ([5]), jäljempänä ’sopimus vastavuoroisesta tunnustamisesta’, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton sopimus maataloustuotteiden kaupasta ([6]), jäljempänä ’sopimus maataloustuotteiden kaupasta’, jotka kaikki allekirjoitettiin 21 päivänä kesäkuuta 1999.

(2) Päätöksellä (EU, Euratom) 2024/995 annettiin lisäksi komissiolle lupa aloittaa neuvottelut Sveitsin kanssa Sveitsin osallistumista unionin ohjelmiin koskevasta sopimuksesta, oikeudellisesti sitovasta mekanismista, jolla varmistetaan Sveitsin pysyvä rahoitusosuus taloudellisten ja sosiaalisten erojen kaventamiseen unionissa sekä uusista sähköä, terveysasioita ja elintarviketurvallisuutta koskevista sopimuksista. Lisäksi kyseisellä päätöksellä annettiin lupa aloittaa neuvottelut sopimuksista, jotka koskevat Sveitsin osallistumista Euroopan unionin avaruusohjelmaviraston ja Euroopan unionin rautatievirasto toimintaan sekä lentoliikennettä koskevan sopimuksen muuttamisesta kabotaasin mahdollistamiseksi.

([1]) Neuvoston päätös (EU, Euratom) 2024/995, annettu 12 päivänä maaliskuuta 2024, luvan antamisesta aloittaa neuvottelut Sveitsin valaliiton kanssa sisämarkkinoita koskevien Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välisten sopimusten institutionaalisista määräyksistä, Sveitsin valaliiton unionin ohjelmiin osallistumista koskevasta sopimuksesta ja sopimuksesta, joka muodostaa perustan Sveitsin valaliiton pysyvälle rahoitusosuudelle unionin koheesiota varten (EUVL L, 2024/995, 26.3.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2024/995/oj).
([2]) EYVL L 114, 30.4.2002, s. 91, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/309(3)/oj.
([3]) EYVL L 114, 30.4.2002, s. 73, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/309(2)/oj.
([4]) EYVL L 114, 30.4.2002, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/309(1)/oj.
([5]) EYVL L 114, 30.4.2002, s. 369, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/309(5)/oj.
([6]) EYVL L 114, 30.4.2002, s. 132, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2002/309(4)/oj.

(3) Komission unionin puolesta neuvottelemaan laajaan pakettiin sisältyvät niitä sisämarkkinoihin liittyviä aloja, joihin Sveitsi osallistuu, koskevien voimassa olevien sopimusten pöytäkirjat institutionaalisista ja valtiontukimääräyksistä ja muutoksista, Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen maataloustuotteiden kauppaa koskevan sopimuksen pöytäkirja yhteisestä elintarviketurvallisuusalueesta, jäljempänä ”elintarviketurvallisuuspöytäkirja’, Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välinen sopimus sähköstä, jäljempänä ’sopimus sähköstä’, Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välinen sopimus terveysasioista, jäljempänä ’sopimus terveysasioista’, Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välinen sopimus Sveitsin säännöllisestä rahoitusosuudesta taloudellisten ja sosiaalisten erojen vähentämiseen Euroopan unionissa, jäljempänä ’koheesiosopimus’, Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön sekä Sveitsin valaliiton välinen sopimus Sveitsin valaliiton osallistumisesta unionin ohjelmiin, jäljempänä ’sopimus unionin ohjelmiin osallistumisesta’, Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välinen sopimus Sveitsin valaliiton osallistumista Euroopan unionin avaruusohjelmaviraston toimintaan koskevista ehdoista ja edellytyksistä, jäljempänä ’EUSPA-sopimus’ sekä Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välinen pöytäkirja parlamentaarisesta yhteistyöstä, jäljempänä ’pöytäkirja parlamentaarisesta yhteistyöstä’.

(4) Henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevan sopimuksen, rautateiden ja maanteiden tavara- ja henkilöliikenteestä tehdyn sopimuksen, lentoliikennettä koskevan sopimuksen ja vastavuoroista tunnustamista koskevan sopimuksen institutionaalisiin pöytäkirjoihin, jäljempänä ’institutionaaliset pöytäkirjat’, sisältyvissä institutionaalisissa määräyksissä sekä sähköä koskevassa sopimuksessa, terveysasioita koskevassa sopimuksessa ja elintarviketurvallisuuspöytäkirjassa vahvistetaan kyseisten sopimusten ja pöytäkirjojen nojalla perustettujen sekakomiteoiden velvollisuus sisällyttää niihin kaikki niiden soveltamisalaan kuuluvat unionin oikeuden säädökset ja määräykset, joilla varmistetaan kaikkien niitä sisämarkkinoihin liittyviä aloja, joihin Sveitsi osallistuu, koskevien sopimusten yhdenmukainen tulkinta ja soveltaminen. Jos kyseisten sopimusten ja pöytäkirjan soveltamisen yhteydessä käytetään unionin oikeuden käsitteitä, niiden tulkinta ja soveltaminen tapahtuu Euroopan unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaisesti. Institutionaalisissa määräyksissä vahvistetaan myös tehokkaat mekanismit välitysmenettelyyn perustuvalle riitojenratkaisulle, mukaan lukien kaikkien tapauksesta johtuvien unionin oikeutta koskevien kysymysten saattaminen Euroopan unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi. Välitysoikeuden päätöksen noudattamatta jättämisen tapauksessa laajassa paketissa määrätään, että voidaan toteuttaa oikeasuhteisia korvaavia toimenpiteitä asianomaisen sopimuksen tai minkä tahansa niitä sisämarkkinoihin liittyviä aloja, joihin Sveitsi osallistuu, koskevan sopimuksen mukaisesti.

(5) Laajaan pakettiin sisältyvillä muutospöytäkirjoilla tehdään tarvittavat sisällölliset muutokset unionin ja Sveitsin välisiin voimassa oleviin sopimuksiin, jotta varmistetaan johdonmukaisuus uuden institutionaalisen kehyksen kanssa. Lisäksi lentoliikennettä koskevan sopimuksen muutospöytäkirjassa määrätään kabotaasioikeuksien vastavuoroisesta vaihdosta.

(6) Laaja paketti sisältää myös lentoliikennettä koskevan sopimuksen ja rautateiden ja maanteiden tavara- ja henkilöliikenteestä tehdyn sopimuksen valtiontukipöytäkirjat, jotta voidaan taata tasapuoliset toimintaedellytykset Sveitsin osallistumiselle sisämarkkinoille kyseisten sopimusten kattamilla aloilla. Kyseisten pöytäkirjojen nojalla Sveitsi soveltaa aineellisia ja menettelyllisiä sääntöjä, myös valvonta- ja lainvalvontamekanismeja, jotka vastaavat unionissa sovellettavia sääntöjä.

(7) Laaja paketti sisältää myös maataloustuotteiden kauppaa koskevan sopimuksen muutospöytäkirjan, jolla päivitetään kyseisen sopimuksen riitojenratkaisumekanismia sen vakiintuneen käytännön mukaisesti, jota noudatetaan kauppasopimuksissa, joiden osapuoli unioni on.

(8) Laajaan pakettiin sisältyy erillinen maataloustuotteiden kauppaa koskevan sopimuksen pöytäkirja, jolla perustetaan yhteinen elintarviketurvallisuusalue, joka kattaa kaikki elintarvikeketjun ulottuvuudet. Kyseinen pöytäkirja sisältää institutionaaliset määräykset, jotka ovat yhteisiä kaikille niitä sisämarkkinoihin liittyviä aloja, joihin Sveitsi osallistuu, koskeville sopimuksille.

(9) Laajaan pakettiin sisältyvässä sähköä koskevassa sopimuksessa vahvistetaan säännöt ja edellytykset, joiden mukaisesti Sveitsi voi osallistua sähkön sisämarkkinoihin. Kyseinen sopimus sisältää institutionaaliset määräykset, jotka ovat yhteisiä kaikille niitä sisämarkkinoihin liittyviä aloja, joihin Sveitsi osallistuu, koskeville sopimuksille, sekä valtiontukisääntöjä, jotka ovat lähes samat kuin lento- ja maaliikenteen alalla sovellettavat säännöt.

(10) Laajaan pakettiin sisältyvällä terveysasioita koskevalla sopimuksella pyritään tiivistämään unionin ja Sveitsin välistä yhteistyötä rajatylittävien vakavien terveysuhkien osalta, ja siinä sovelletaan analogisesti institutionaalisia määräyksiä, jotka ovat yhteisiä sopimuksille sisämarkkinoista, joihin Sveitsi osallistuu. Kyseinen sopimus liittyy Sveitsin osallistumiseen unionin terveysalan toimintaohjelmaan, jäljempänä ’EU4Health-ohjelma’.

(11) Laajaan pakettiin sisältyvässä koheesiosopimuksessa vahvistetaan oikeusperusta ja parametrit Sveitsin säännölliselle rahoitusosuudelle taloudellisten ja sosiaalisten erojen vähentämiseen unionissa laajan paketin puitteissa. Kyseiseen sopimukseen sisältyy riitojenratkaisumekanismi. Jos välitysoikeuden päätöstä ei noudateta, sopimuksessa määrätään oikeasuhteisista korvaavista toimenpiteistä, jotka voidaan toteuttaa minkä tahansa sellaisen sopimuksen perusteella, jota laaja paketti koskee.

(12) Laajaan pakettiin sisältyvässä EUSPA-sopimuksessa vahvistetaan edellytykset, joiden nojalla Sveitsi voi osallistua EUSPA:n työhön.

(13) Eri institutionaalisissa pöytäkirjoissa ja uusissa laajaan pakettiin sisältyvissä sopimuksissa olevilla täysin samanlaisilla määräyksillä varmistetaan Sveitsin rahoitusosuus niiden tietojärjestelmien ja virastojen kustannuksiin, joihin se osallistuu.

(14) Parlamentaarista yhteistyötä koskevalla pöytäkirjalla perustetaan parlamentaarinen sekavaliokunta, joka toimii Euroopan parlamentin ja Sveitsin liittokokouksen jäsenten välisenä vuoropuhelu- ja keskustelufoorumina, jonka tavoitteena on edistää keskinäistä ymmärtämystä ja pohdintaa EU:n ja Sveitsin välisestä laajemmasta suhteesta, myös sen mahdollisesta kehittämisestä edelleen.

(15) Laajaan pakettiin sisältyvät sopimukset ja pöytäkirjat muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden ja luovat rakenteen lujitetulle ja kattavalle kumppanuudelle monilla perussopimuksiin kuuluvilla aloilla oikeuksien ja velvollisuuksien asianmukaisen tasapainon pohjalta. Tämän päätöksen olisi sen vuoksi perustuttava aineelliseen oikeusperustaan, josta määrätään Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa sellaisen assosiaation perustamista varten, johon liittyy vastavuoroisia oikeuksia ja velvollisuuksia, yhteistä toimintaa ja erityisiä menettelyitä.

(16) Yhteistyön laajentamiseksi EUSPA-sopimuksessa määrätään, että osapuolet soveltavat sitä väliaikaisesti omien sisäisten menettelyjensä ja lainsäädäntönsä mukaisesti 1 päivästä tammikuuta 2026, jos kyseisen sopimuksen allekirjoituspäivä on ennen 1 päivää heinäkuuta 2026, tai sen allekirjoittamista seuraavan vuoden 1 päivästä tammikuuta, jos kyseisen sopimuksen allekirjoituspäivä on 30 päivän kesäkuuta 2026 jälkeen. Kyseistä sopimusta olisi sen vuoksi sovellettava väliaikaisesti sen voimaantuloon asti.

(17) Unionin ohjelmiin osallistumista koskevan sopimuksen allekirjoittamiseen sovelletaan erillisiä menettelyitä.

(18) Korkean tason vuoropuhelun käynnistämistä laajasta kahdenvälisestä paketista sekä Euroopan unionin ja Sveitsin kahdenvälisten suhteiden mahdollista kehittämistä edelleen koskevan Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton yhteisen julistuksen allekirjoittaminen Euroopan unionin puolesta olisi hyväksyttävä.

(19) Laajaan pakettiin sisältyvät sopimukset ja pöytäkirjat olisi allekirjoitettava unionin puolesta ja kyseisiin sopimuksiin ja pöytäkirjoihin liitettävät yhteiset julistukset olisi hyväksyttävä,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN PÄÄTÖKSEN:

1 artikla

Annetaan lupa allekirjoittaa seuraavat sopimukset ja pöytäkirjat unionin puolesta sillä varauksella, että niiden tekeminen saatetaan päätökseen ([7]):

a) henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen muutospöytäkirja;

b) henkilöiden vapaasta liikkuvuudesta tehdyn Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen institutionaalinen pöytäkirja;

c) Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen muutospöytäkirja;

d) Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen institutionaalinen pöytäkirja;

e) Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton lentoliikennettä koskevan sopimuksen valtiontukipöytäkirja;

([7]) Sopimusten ja pöytäkirjojen tekstit julkaistaan yhdessä niiden tekemistä koskevan päätöksen kanssa. EUSPA-sopimus kuitenkin julkaistaan yhdessä tämän allekirjoittamista koskevan päätöksen kanssa.

f) rautateiden ja maanteiden tavara- ja henkilöliikenteestä tehdyn Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen muutospöytäkirja;

g) rautateiden ja maanteiden tavara- ja henkilöliikenteestä tehdyn Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen institutionaalinen pöytäkirja;

h) rautateiden ja maanteiden tavara- ja henkilöliikenteestä tehdyn Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen valtiontukipöytäkirja;

i) vaatimustenmukaisuuden arvioinnin vastavuoroisesta tunnustamisesta tehdyn Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen muutospöytäkirja;

j) vaatimustenmukaisuuden arvioinnin vastavuoroisesta tunnustamisesta tehdyn Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen sopimuksen institutionaalinen pöytäkirja;

k) maataloustuotteiden kaupasta tehdyn Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton sopimuksen muutospöytäkirja;

l) Euroopan yhteisön ja Sveitsin valaliiton välisen maataloustuotteiden kauppaa koskevan sopimuksen pöytäkirja yhteisestä elintarviketurvallisuusalueesta;

m) Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välinen sähköä koskeva sopimus;

n) Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välinen terveysasioita koskeva sopimus;

o) Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välinen sopimus Sveitsin säännöllisestä rahoitusosuudesta taloudellisten ja sosiaalisten erojen vähentämiseen Euroopan unionissa;

p) Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välinen sopimus Sveitsin valaliiton osallistumista Euroopan unionin avaruusohjelmaviraston toimintaan koskevista ehdoista ja edellytyksistä;

q) Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton välinen pöytäkirja parlamentaarisesta yhteistyöstä.

2 artikla

1. Hyväksytään korkean tason vuoropuhelun käynnistämistä laajasta kahdenvälisestä paketista sekä Euroopan unionin ja Sveitsin kahdenvälisten suhteiden mahdollista kehittämistä edelleen koskevan Euroopan unionin ja Sveitsin valaliiton yhteisen julistuksen ([8]) allekirjoittaminen.

2. Hyväksytään seuraavat yhteiset julistukset, jotka liitetään tämän päätöksen 1 artiklassa tarkoitettuihin sopimuksiin ja pöytäkirjoihin:

a) yhteiset julistukset ([9]), jotka liitetään tämän päätöksen 1 artiklan a alakohdassa tarkoitettuun muutospöytäkirjaan, eli:

i) yhteinen julistus unionin kansalaisuudesta;

ii) yhteinen julistus direktiivissä 2004/38/EY myönnettyjen oikeuksien väärinkäytön ehkäisemisestä ja torjumisesta;

iii) yhteinen julistus sosiaaliavustuksen epäämisestä ja oleskelun päättämisestä ennen pysyvän oleskeluoikeuden saamista;

iv) yhteinen julistus työn vastaanottoa koskevasta ilmoituksesta;

v) yhteinen julistus tutkintojen tunnustamista koskevasta yleissopimuksesta;

vi) yhteinen julistus avoimista työpaikoista;

vii) yhteinen julistus yhteisistä tavoitteista, jotka koskevat vapautta tarjota palveluja enintään 90 työpäivän ajan ja joilla varmistetaan lähetettyjen työntekijöiden oikeudet;

viii) yhteinen julistus tehokkaista valvontajärjestelmistä mukaan lukien Sveitsin kaksinkertainen täytäntöönpanojärjestelmä:

([8]) Julistus julkaistaan yhdessä tekemistä koskevan päätöksen kanssa.
([9]) Julistukset julkaistaan yhdessä niihin liittyvien sopimusten tai pöytäkirjojen kanssa.

ix) yhteinen julistus periaatteesta ”sama palkka samasta työstä samassa paikassa” ja oikeasuhteisesta ja asianmukaisesta lähetettyjen työntekijöiden suojelutasosta;

x) yhteinen julistus Sveitsin osallistumisesta Euroopan työviranomaisen toimintaan;

xi) yhteinen julistus rajatyöntekijöiden ilmoitusluontoisesta rekisteröintijärjestelmästä;

xii) yhteinen julistus kahden EU-säädöksen sisällyttämisestä sopimuksen liitteeseen I;

b) tämän päätöksen 1 artiklan e alakohdassa tarkoitettuun valtiontukipöytäkirjaan liitettävä yhteinen julistus;

c) tämän päätöksen 1 artiklan f alakohdassa tarkoitettuun muutospöytäkirjaan liitettävä yhteinen julistus;

d) tämän päätöksen 1 artiklan h alakohdassa tarkoitettuun valtiontukipöytäkirjaan liitettävä yhteinen julistus;

e) tämän päätöksen 1 artiklan m alakohdassa tarkoitettuun sopimukseen liitettävä yhteinen julistus.

3. Neuvosto panee merkille seuraavat Sveitsin julistukset:

a) tämän päätöksen 1 artiklan a alakohdassa tarkoitettuun muutospöytäkirjaan liitettävä Sveitsin julistus itsenäisten ammatinharjoittajien osalta toteutettavista toimenpiteistä työhön liittyvää lyhytaikaista oleskelua koskevan ilmoitusmenettelyn yhteydessä;

b) tämän päätöksen 1 artiklan n alakohdassa tarkoitettuun sopimukseen liitettävä Sveitsin valaliiton julistus institutionaalisten osatekijöiden sisällyttämisestä soveltuvin osin terveysasioita koskevaan sopimukseen.

3 artikla

Jollei vastavuoroisuudesta muuta johdu, tämän päätöksen 1 artiklan p alakohdassa tarkoitettua sopimusta sovelletaan väliaikaisesti kyseisen sopimuksen 15 artiklan 3 kohdan mukaisesti ([10]).

4 artikla

Tämä päätös tulee voimaan päivänä, jona se hyväksytään.

Tehty Brysselissä 24 päivänä helmikuuta 2026.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

M. RAOUNA

([10]) Päivämäärä, josta alkaen sopimusta sovelletaan väliaikaisesti, julkaistaan virallisessa lehdessä.